

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 20

89. ÅRGANG

5. NOVEMBER

1977

AV INNHOLDET:

FEMTE SYNODE	S. 2
SIENA — HELGENERS BY	S. 5
VERA HENRIKSEN: JULIAN AV NORWICH	S. 7

NESTE NUMMER KOMMER 19. NOVEMBER 1977

KATEKESE OG KULTURER

Dagen før synoden ble åpnet 30. september skrev Henri Fesquet bl.a. følgende i Le Monde, hvor han er fast skribent om religiøse spørsmål.

En gang trodde man at man hadde sagt alt når det var fastslått at sprøget og katekesens metoder måtte utvikles (flere lærebøker, legge vekt på Evangeliet, gi prioritet til «rett handling», snarere enn «rett lære» etc.). Men man lurte seg selv hvis man later som om man kan forandre formen uten å forandre innholdet. Det ville være å gi seg god samvittighet på billig måte. I virkeligheten er det foregått en revolusjon, ofte uten at de som fremmet den var klar over det. Det er blitt rokket ved troens grunnlag. Det er ikke uten følger, når man erstatter den deduktive metode med den induktive, når vitnesbyrdet tar autoritetens plass, når en ferdiglaget rettroenhet overlater plassen til subjektiviteten, når menneskelige verdier går foran teologiske konstruksjoner, når de dogmatiske formuleringer mykes opp, forenkles, når en moral fremmet ved forbud og trusler om fortapelse settes til side til fordel for en «åpen» etikk som innbyr til

hellighet, når det overnaturlige mister sin selvstendighet og kjærligheten til Gud blir nærmere knyttet til kjærligheten til mennesket og til menneskeligheten.

De pastorale følger kommer på løpende bånd. Skal man systematisk døpe de nyfødte? Skal man konfirmere unge som man vet vil falle fra med det samme? Skal brudefolk som bare er kristne i navnet vies i kirken? Kan man tolerere skilsmisse? Disse spørsmål dukker med jevne mellomrom opp i katolske miljøer.

. . . . I dag er man mer klar over at det er umulig å bestemme på forhånd hvor man skal stanse når man starter reformarbeid. Med mindre man da stanser vilkårlig et sted, av frykt. Frykt for å vekke mishag hos autoritetene; en ennå alvorligere frykt, men mer subtil (for hvor er sikre kriterier?): frykt for å være troløs mot troens vesen.

Undersøkelser viser entydig at vantroen vokser hos de yngste, og at de er skeptiske overfor konfesjonene. Den beste av alle synoder kunne ikke forandre stort på dette fenomen i vår kultur. Hvis synoden hjalp til å gjøre dette bevisst, ville det allerede være meget. Under problemet om katekesen finnes det et annet som er mer radikalt, spørsmålet om troens innhold og uttrykksformer som angår alle kristne som slutter seg til Evangeliet. Man får ingen god katekese før kirken gir en tolkning av Evangeliet som er akseptabelt for vårt århundre, det vil si rotfestet i den moderne kultur. I mangel av dette er kristendomsundervisningen dømt til å være «et fremmedlegeme» (Roger Mehl).

Den rystelsen som Vatikan II forårsaket, vil være helsebringende bare

på denne betingelse. Katekesens krise er bare speilbilde av denne dypere krise. For å ta en sammenligning, hvordan kunne en familie oppdra sine barn hvis foreldrene ikke holder sammen, og selv ikke vet hva de mener eller vil? Slik er det med kirken også, med sine indre stridigheter og sin nølen i forhold til andre kirker.

Fra forskjellige hold er det tale om faren for oppløsning av troen ved en katekese som er for opptatt av å ligge tett opp til de unges liv og erfaring, og alt for løsrevet fra læren og fra det minimum av filosofi og historie som er nødvendig for å vise at Evangeliet er i harmoni med fornuften, og at det er verd å ta i betraktning.

. . . . Hvis man kan stole på de første ekko fra synoden, vil de franske biskoper lytte til sine kolleger fra Latin-Amerika, Asia, Afrika og Øst-Europa, hvis vitnesbyrd vil understreke at det er umulig å skille troen fra kulturene. På denne måten vil synoden kanskje rette søkelyset mot nødvendigheten av en pluralisme i kristendomsundervisningen, og vil bidra til at klokkene vil ringe for en monolitisk kristendom.

Det ville ikke være et lite paradoks om denne synoden, i hjertet av kristenheten som mener å trenge sentralisering, insisterte på det mangfold som er nødvendig for troens utbredelse.

FRA BISPEDØMMET:

Det er nu offisielt at Island og Den Hellige Stol har opprettet diplomatisk forbindelse på ambassadørplan.

Erkebiskop Joseph Zabkar, Apostolisk Delegat for Skandinavia og pronuntius for Finland, overrakte sine akkreditiver til den islandske president Dr. Kristjan Eldjarn den 21. september i år og er dermed pronuntius også for dette land.

Pastor Alf Høgh går av som sogneprest ved utgangen av november, og vil bosette seg i Haugesund.

Henk Heimeriks O.F.M. overtar 1. desember som sogneprest for St. Magnus Menighet, Lillestrøm.

Pastor J. Duin, Hamar, fyller 65 år 12. november.

FEMTE SYNODE

Da den femte bispesynode gikk inn i sin annen uke — ledet av pave Paul VI og den brasilianske kardinal Aloisio Lorscheider — begynte tegn på dens virkelige betydning å komme for dagen. Som det kom frem av de forberedende dokumenter, lot ikke emnet katekese til å bli noe stridens eple. Alle de 206 prelatene var enige om at kirkens måte å overlevere sin lære og sine tradisjoner på var av avgjørende betydning. Bare noen relativt få, for det meste fra velstående

land som kan rose seg av å ha en slik luksus som en integristisk rettroende fraksjon, var bekymret over det grunnleggende innhold i det som undervises.

... ukens forhandlinger gikk glatt og var betydningsfulle. Tiden var vel anvendt på et resumé av katekesens betingelser i bispedømmer og regioner representert av de tilstedeværende biskoper. Mens mange beskrev vanskelige, om ikke umulige, politiske forhold, som gjorde arbeidet vanskelig, berettet de fleste om positive og forhåpningsfulle tegn på fornyelse.

Det er nå tydelig at synoden ikke vil produsere noe på det doktrinale eller pedagogiske område. Kateketisk metode er for spesiell, og trosinnholdet i den er for ømtålelig til å behandles i en slik forsamling annet enn i generelle anbefalinger. Synodens betydning er politisk, i ordets egentlige betydning. Ved å gi et panorama over kirken i dens indre utvikling, fullfører prelatene en undersøkelse av effektiviteten som den begynte med synoden om evangelisering i 1974. Forhåpentlig vil de gi Den hellige far materiale til en encyklika om katekese som vil tilsvare *Evangelii Nuntiandi*, det utmerkede dokumentet om evangelisering, som viser nytten av synodale samtaler.

... Den politiske karakter ved synodens arbeid ble videre illustrert av to presseerklæringer gitt pressen av henholdsvis Kardinal Joseph Höff-

ner fra Köln og Erkebiskop Derek Worlock fra Liverpool. Den tyske prelat, understreket, selv om han er sosiolog, betydningen av konformitet i ortodoks lære. Det virket nesten som om han med vilje overså det krav om rett handling (orto-praksis) som majoriteten av prelater i den tredje verden kom med. . . . Han anerkjente nødvendigheten av en katekese som ikke bare påvirket forstanden «men også følelsene og hjertet, som taler i tegn, symboler og sanger.» Likevel syntes han å mistolke ønsket om kulturell tilpasning som de afrikanske prelatene anbefalte så varmt, som følge av pavens anbefaling av afrikanisering under dennes besøk i Kampala i 1968. Begrepet «kulturell tilpasning» ble definert av jesuittenes general-magister Pedro Arrupe: det er ikke bare en ny metode, eller en smart taktikk, eller noe som folket ber om. «Kulturell tilpasning» betyr å tillate Kristus å virkeliggjøre sin frel-

(forts. neste side)

REDAKSJONELT:

Synode

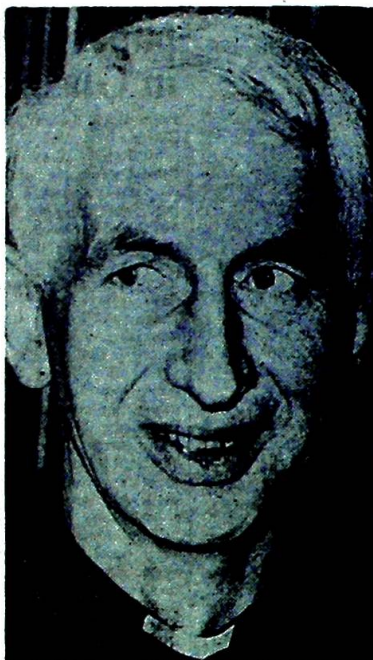
201 biskoper og generalforstandere for ordener, og i tillegg en håndfull eksperter, er i disse dager samlet i Roma til Synode. Synodene — som skal hjelpe paven å utføre sin oppgave i samarbeid med de andre biskopene — har siden Vatikan II vært holdt hvert tredje år. Den forrige hadde «Evangelisering» som tema, og årets synode fører temaet videre idet den behandler «Katekese, særlig med henblikk på barn og voksne».

I skrivende stund er det ikke kommet noen dokumenter fra synoden. Men pressens kommentarer ved åpningen understreker at «katekese» ikke bare er spørsmål om metode og gode lærebøker. Til syvende og sist dreier saken seg om å formidle Evangeliet til de unge i de kulturer som er deres egne i forskjellige deler av verden. Evangeliet må komme til uttrykk i de kristnes liv i den konkrete, ofte vanskelige, situasjon de lever i. Lever Guds folk — som individer, som fellesskap og som institusjon — ikke etter Kristi ord, vil de unge ikke slutte seg til kirken, selv om pedagogikken i klasserommet er aldri så utmerket.

se fullt ut i alle kulturer og å tillate hans frelse å trenge dypt inn i alle menneskers måte å tenke, føle og handle på.»

Et spesielt eksempel på anbefaling av tilpasning av det kristne budskap til en fremmed kultur kom fra erkebiskop Paul Nguyen Van Binh fra Ho Chi Min-byen (Saigon). Han foreslo ufortrødent at liksom Thomas på 1300-tallet opptok Aristoteles' sprog og metafysikk, tross fordømmelsen i 1287, må moderne kristen katekese kunne uttrykkes i marxismens sprog. Både marxisten og den kristne vil innlemme personen i en familie og i et politisk system bygget på rettferd. Derfor er det ingen grunn til ikke å la Kristus få sin plass innen det kommunistiske system. Kardinal Lekai, erkebiskop av Esztergom (Ungarn) kom med lignende forslag.

Erkebiskop Worlocks oppsummering for pressen var mer optimistisk, idet den understreket det som allerede er oppnådd når det gjelder kirkenes anstrengelse for å videreutdanne seg selv til en grunnleggende kristen måte å leve på. Flere talere understreket at katekese simpelthen er et middel til evangelisering og skulle forstås som å gjøre mennesker til kristne, og ikke bare som å opplyse

Kardinal Hume

døpte voksne og barn om innholdet i trosbekjennelsen og budene.

Her dukket det politiske aspekt opp igjen, da en sentral-amerikansk biskop klaget over, at der hvor misjonærene utfører sin oppgave med kraft, pleide de skape opprørere mot utbyggingen som følger av urettferdige strukturer i lokal-samfunnet. Hans bemerkninger rystet flertallet av latin-amerikanske biskoper, som er en-

gasjert nettopp i «bevisstgjørings»-programmer, eller i krav om rettferd som en nødvendig del av katekese.

. . . . Etter en kort pause i week-enden, da prelatene overvar kanonisering av den maronitiske munk Charbel Makhlouf, og knyttet kontakt med preste- og leg-venner i Roma, samlet prelatene seg i *circuli minores*, eller små grupper etter sprog, for å drøfte spesielle sider ved katekese, med vekt på mangfold i metoder og pluralitet i kulturell tilpasning. I sin offisielle audiens, ga den Hellige Fær uttrykk for takknemlighet for det som var oppnådd til nå. (Forkortet.)

(F. X. Murphy i *The Tablet*.)

HUMES TALE

Erkebiskopen av Westminster, kardinal Basil Hume talte på et av synodens tidlige møter, og behandlet tre spørsmål: doktrinens plass i katekesen, viktigheten av å undervise de mentalt handicappede, og doktrinens rolle i den økumeniske samtale. «Doktrinen», sa han, «lærer man best ved å erfare hvordan man lever som kristen, og kristent liv må inspireres av og rotfestes i autentisk kristen doktrine. . . . Virkelig katekese må informere tanken og forårsake en radikal forandring (*metanoia*) av dem som blir undervist. Det er stort behov for fortsatt katekese av voksne i Storbritannia, hvor «det er usikkerhet blant folk om troens innhold. Konsilets lære er ennå ikke fullstendig tilegnet. Vårt folk trenger å forstå uventede utviklinger i skriftstudier og teologi. Kulturell og religiøs pluralisme og den utbredte apati overfor og uvitenhet om Kristi budskap virker foruroligende på katolikkenes såvel som på andre mennesker.» Erfaringen viser, sa han, at det er nødvendig å finne en riktig balanse mellom doktrinens rolle i kateketikk, og oppmerksomhet rettet mot oppdragelse til et virkelig kristent liv.

(*The Tablet*.)

LITURGISK KALENDER

NOVEMBER:

6. 32. alm. søndag. 2. Makk. 7, 1—2. 9—14; 2. Tess. 2, 15—3, 5; Luk. 20, 27—38.
7. Ferial. Visd. 1, 1—7; Luk. 17, 1—6.
8. Ferial. Visd. 2, 23—3, 9; Luk. 17, 7—10.
9. Laterankirkens innvielsesfest. 1. Kong. 8, 22—23. 27—30; 1. Pet. 2, 4—9; Joh. 4, 19—24.
10. St. Leo den store, pave og kirkelærer. Visd. 7, 22—8, 1; Luk. 17, 20—25.
11. St. Martin av Tours, biskop. Visd. 13, 1—9; Luk. 17, 26—37.
12. St. Josafat, biskop og martyr. Visd. 18, 14—16; 19, 6—9; Luk. 18, 1—8.
13. 33. alm. søndag. Mal. 4, 1—2; 2. Tess. 3, 7—12; Luk. 21, 5—19.
14. Ferial. 1. Makk. 1, 11—16. 43—45. 57—60. 65—67; Luk. 18, 35—43.
15. Ferial, el. St. Albert den store, biskop og kirkelærer. 2. Makk. 6, 18—31; Luk. 19, 1—10.
16. Ferial, el. St. Margrete av Skottland, el. St. Gertrud, jomfru. 2. Makk. 7, 1. 20—31; Luk. 19, 11—28.
17. St. Elisabeth av Ungarn, nonne. 1. Makk. 2, 15—29; Luk. 19, 41—44.
18. Ferial. 1. Makk. 4, 36—37. 52—59; Luk. 19, 45—48. Eller: Vigselsfesten for Peters og Paulus basilikaer i Roma. Ap. gj. 28, 11—16. 30—31; Matt. 14, 22—33.
19. Ferial. 1. Makk. 6, 1—13; Luk. 20, 27—40.
20. KRISTI KONGEFEST. 2. Sam. 5, 1—3; Koloss. 1, 12—20; Luk. 23, 35—43.
21. Jomfru Marias fremstilling i tempelet. Dan. 1, 1—6. 8—20; Luk. 21, 1—4.
22. St. Cecilia, jomfru og martyr. Dan. 2, 31—45; Luk. 21, 5—11.

SIENA — HELGENERS BY

Reisebrev fra Marianne Gunnarsjaa

I middelalderen skal inngifte i de respektive *contrada*'er — bydelskvarter — ha vært alminnelig. Dette faktum pluss at det i hver *contrada* var overvekt av en bestemt yrkesgruppe, har forledet enkelte til å mene at visse egenskaper ble mer fremtredende enn andre i bydelens befolkning. *Contrada dell'Oca* — gåsens — var slakternes bydel. Og man slutter følgelig at her dominerte blodfullhet og styrke! Ikke rart, sier seneseren og slår ut med armene, at det var denne *contrada*en Katarina kom fra. I denne forbindelse er det fristende å sitere den tosokanske forfatter Curzio Malaparte, som sier at hvis han skulle være nødt til å velge seg en helgen, ville han velge *Santa Caterina senese*:

«Det jeg liker ved Katerina er hennes grufulle, hennes opphøyde sympati for forbryteren, for morderen, for fademorderen, denne hennes uforståelige lidenskap for de aller grusomste utvalgte. De ondes blod, de hengtes dinglen, knelen ved siden av blokken til den som skal halshugges, skriket og skueplassen til de drepte, kalte på henne liksom mannsstemmen med varme kaller på kvinnen.» — «Det som rørte Katarina var ikke medlidenhet med de uskyldige, men kjærlighet til mordere. Den reneste, mest mysteriefylte og mest kristne form for kjærlighet. De uskyldige tilhører allerede Kristus, de er alt Hans. Katarina ville ikke visst hva hun skulle gjøre med dem. Ingen kan frel-

se en uskyldig, bare Kristus. — —»

Dette høres kanskje noe dramatisk ut i nordiske ører, men tar vi i betraktning hennes levnetsløp, er det vel ikke feil å tillegge henne egenskaper som blodfullhet og sjelsstyrke! Den hellige Katarina er fremdeles levende i seneseres bevissthet, og de er naturligvis ikke så lite stolte av henne. Italias skytshelgen. Kirkelærer. I *via di S. Caterina* — før *Farvernes gate* — finner vi hennes barndomshjem. Her er kjøkkenet, sier en av husets nonner og peker inn i et kapell med dramatiske bilder i barokk stil fra helgenens liv. Samtlige husets rom er nemlig blitt kapeller. Unntatt pappasens farveri — ikke ennå. Vi får

(Forts. neste side)

Katarina så utover Valle Piatta — og hun så i luften over St. Dominikus' tak Kristus «kledd i kritthvite klær og omgitt av bare hvitkleddede personer, blant dem St. Peter, St. Paul og St. Johannes».

også et glimt inn i hennes «celle», det lille rommet hun trakk seg tilbake i for å be, for å være sammen med sin Frelser. Et utvalg av de «selvpine-instrumenter» hun brukte har man også oppbevart her.

Det mest kjente bilde av Katarina — det med liljen — som man antar er et samtidsportrett (utført

har for en stor del naturlig belysning, fordi de færreste av kirkens spissvinduer har fått glassmalerier. Hva skal vi med malerier på vinduene, sier en stolt dominikaner, og viser oss et vindu, som fungerer som ramme omkring utsikten til Domkirken.

Man skulle jo tro at Katarina var Sienas skytshelgen, men det er jomfru

som allerede var reist skulle være tverrskip. Men, akk, seneserne fikk føle at hovmod står for fall. Beregningene til det nye langskip må ha vært dårlige. Konstruksjonene begynte å gi etter. Og den store pesten kom i 1348 og desimerte befolkningen betraktelig. I dag står restene av «tilbygget» der som en påminnelse om hovmodighet fra svundne tider. Mange av Sienas store kunstnere har etterlatt arbeider i katedralen. Som Nicola Pisano's prekestol fra 1268 med historier fra Kristi liv meislet ut hele veien rundt. Og Duccio di Buoninsegna's «Maestà» på vel 4 x 2 m som sto ved høyalteret frem til 1505. I dag er den plassert i Domkirkemuseet på moderne vis med fuktighetstilførsel og lysregulering. Da dette kjempestore maleriet med to sider i sin tid — 1311 — skulle føres til Katedralen fra kunstnerens verksted ble det gjort under stort oppstyr: biskop og «regjering» i spissen for prosesjonen med musikkledsagelse av basuner, sekkepiper og kastanjetter. Det ble utdelt fakler til innbyggerne, som sikkert har forstått at her hadde byen beriket seg med noe helt spesielt flott og enestående. Kunstneren ble også ettergitt diverse mulker han hadde pådratt seg for «administrasjonsmangler», og lite dannet oppførsel.

Siena har naturligvis også en fransiskaner-kirke. Den har en meget vakker beliggenhet; like ved bymuren og med utsikt over det disige toskanske landskap. Den hellige Frans var her selv en gang og slo seg ned i nærheten for natten. Og vandrerstaven som han plantet ved siden av seg ble et stort eketre. *San Bernardino* var fransiskaner og seneser og bodde her på begynnelsen av 1400-tallet. Han var en stor predikant og er for det meste avbildet talende til sitt «popolino». Basilica di S. Francesco — fra begynnelsen av 1300-tallet er like kolossal som dominikanernes, men her har dessverre de fleste vinduer glassmalerier så det er med nød og neppe vi skjelner alle de fine freskene i kirken. Arbeider både av Pietro og Ambrogio Lorenzetti.

Dette er kun tre av Sienas kirker

Katarinas hus.

av Andrea Vanni, ca. 1332—ca. 1414), må vi derimot gå til dominikanernes kirke — Basilica Caterinense — for å beundre. Via del Paradiso og Via della Sapienza er to av gatene som fører til Sienas St. Dominikus, en massiv, murstensrød og ruvende kirkebygning. Den ble påbegynt i første halvdel av 1200-tallet og fullført vel 200 år senere. Interiøret domineres av et stort skip, hvis størrelse ytterligere forsterkes ved interiørets rene enkelhet. Enorme mørkebrune takbjelker ligger utildekket høyt «deroppe» — ca. 25 meter. Kirkerommet konkurrerer med Firenze. Den delen

Maria (som også innehar denne tittel for Firenze), og det er til Santa Maria Assunta domkirken er viet. Dette sort- og hvitstripete gudshus er synlig fra de fleste steder i byen; og kuppelen og tårnet utgjør, sammen med Rådhusets campanile, Sienas lett gjenkjennelige silhuett. Byggearbeidene ble påbegynt allerede i midten av det tolvte århundre og katedralen vokste frem litt etter litt. I 1339 stoppet arbeidene. Folketallet hadde økt, byen var blitt mektig. Og man begynte å prosjektere en kjempekirke, for å

VERA HENRIKSEN:

OM TRO, TILLIT - OG KJÆRLIGHET

Julian av Norwich

Forfatterinnen Vera Henriksen holdt nylig et foredrag om den engelske kvinnelige mystiker Julian av Norwich som levde på 1300-tallet — liksom Birgitta av Vadstena og Katarina av Siena. St. Olav har fått lov til å gjengi foredraget. — Første del følger her:

Julian av Norwich er kjent i vår tid fordi hun etterlot seg ett minne: et manuskript som hun selv kalte «Revelations of Divine Love», direkte oversatt «Åpenbaringer av guddommelig kjærlighet».

For øvrig vet man lite om henne.

Hun sier selv at hun var tredve og et halvt år gammel da hun, i mai måned 1373, hadde sine åpenbaringer; i manuskriptet, som hun arbeidet med i mange år, nevner hun «15 år etter» og «20 år etter». Ifølge andre kilder antas hun å ha vært i live fremdeles i året 1413.

Ellers vet man at hun var eneboerske, eller rettere sagt det som på engelsk kalles «anchoress», hvilket vil si at hun var «forankret», hun forlot aldri sitt hus. Og der fantes på den tid i England mange «anchorages», hus som hvert var bygget i tilknytning til en kirke. Disse husene bestod av 2-3 rom; der var plass for en hjelper eller to som kunne gå ærend og gå eneboersken til hånd på annet vis samt ta imot eventuelle besøkende. Selve rommet hvor eneboersken (eller

eneboeren) holdt til, hadde vanligvis tre vindusåpninger: en til kirken for at hun kunne ta del i gudstjenestene, en til et av de andre rommene i huset, og en tredje som åpnet ut, slik at alle som ønsket det, fritt og ubemerket kunne komme og tale med henne. Ifølge en tolvhundretalls-regel for «anchoresses» skulle dette vinduet «ut mot verden» være dekket av et dobbelt klede, sort og med et hvitt kors som sollyset kunne trenge igjennom. Og antagelig har disse «anchoresses» og «anchorites» levet av almisser, hvis de da ikke var tilsluttet et kloster.

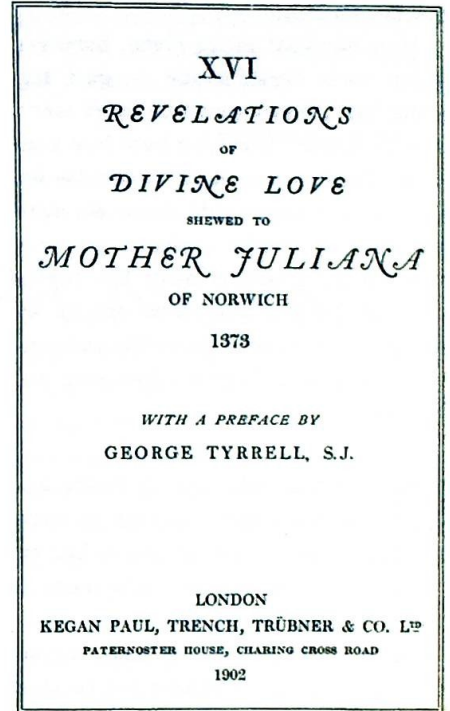
Dessuten har vi en opplysning som såvisst ikke stammer fra Julian selv, nemlig at hun i sin samtid ble ansett for hellig. Hennes festdag har vært feiret 13. mai, men hun er aldri blitt beatifisert.

Og av hennes manuskript fremgår det at hun har hatt en viss mengde utdannelse. Det har vært gjettet at hun har fått sin undervisning hos benediktinernonnene i Carrow, like i nærheten av Norwich som ligger i Norfolk County i nordøst-England.

— det finnes naturligvis mange fler; hver contrada har også sin egen private. Utenfor bymurene ligger også flere klostre. De brunrøde silhuettene glir vakkert inn i det grønnbrune bølgende landskap.

Det er fristende å sitere Malaparte enda en gang for hvem «all ynde og renhet i Toscana er toskaneres, men neskers og helgeners verk uten innblanding fra naturen. — «Men også

der hvor naturen ser ut til å ha ordnet seg selv, uten toskanernes hjelp, ser du hånden til Giotto, til Leonardo, til Filippo Lippi, til Sandro Botticelli, til Piero della Francesca; men skyene, bekkene, elvene, alt som renner og rører seg, som reflekterer himmelen, like til sølvfarven som på stener og trærns blader røres av vinden, — er gjort med en helgens hånd.»

Lest gjennom mange århundrer.

Hos dem ville hun etter tidens skikk ha lært å lese og skrive, samt fransk, latin og finsøm; dessuten, selvsagt, «den hellige Kirkes vanlige lære», som Julian skriver at hun har vært undervist i.

Mest sannsynlig har Julian selv vært benediktinernonne da hun slo seg til i sitt enebo — kirken som hennes hus var tilknyttet, tilhørte nonnene i Carrow i den forstand at dens inntekter tilkom dem. Og hun skriver at hun har viet sin ungdom til Gud, antagelig er da kallet til eneboerske kommet sekundært til et ordenscall.

Ett er i hvert fall sikkert: en dag har den unge kvinnen som hadde tatt navnet Julian, begitt seg til det «anchorage» som var bygget inn til øst-
(forts. neste side)

veggen av denne kirken. Det var allerede da en gammel kirke; ifølge tradisjonen stammet den helt fra tiden før Vilhelm Erobreren la England under seg i 1066. Og den var innviet til St. Julian; det er vel ikke urimelig å anta at det var derfra «vår» Julian hadde sitt navn. Men kirken, som var i bruk inn i vårt eget århundre, ble totalødelagt av en bombe i juni 1942. Den er siden blitt gjenreist med kapell til minne om henne.

Hun har gått langs elven, bortover veien forbi frukthavene — gått frivillig inn i huset som hun aldri mer i sitt liv skulle forlate, og hvor hun kom til å tilbringe nær et halvt hundre år. Og hun har neppe gått denne sin siste vandring «i verden» alene; jeg tror ikke man gir fantasien for frie tøyler om man tenker seg henne omgitt av et følge sortkledte benediktinernonner, blant dem Carrow-klosterets abbedisse.

Det er vanskelig for de fleste nåtidsmennesker å forstå at nonnen kunne velge et slikt liv. Vi har en tendens til å synes det ville være å kaste bort sin tid og sine evner.

Kanskje skader det oss ikke å tenke over at Julians beslutning ble til stor velsignelse for de mange som i hennes samtid søkte hennes råd, og at hun skulle komme til å skrive en bok — den er ikke lang, 203 små trykte sider — som har levet etter henne i bortimot 600 år, og visst kommer til å leve videre når vi alle ligger under torven. Hennes «Revelations» er generelt ansett som et av middelalderens mest bemerkelsesverdige dokumenter vedrørende religiøs opplevelse; den har vært omtalt som et hovedverk i høy-middelalderens ånd. Og Julian regnes som Englands første kvinnelige forfatter.

Manuskriptet eksisterer i avskrifter fra 1400-tallet, 1500-tallet og 1600-tallet. Den første trykte utgaven kom i 1670; den er blitt fulgt av nye utgaver i 1843, 1877, 1901, 1958 og 1961.

Hvordan er så den Julian som vi møter i «Revelations of Divine Love»?

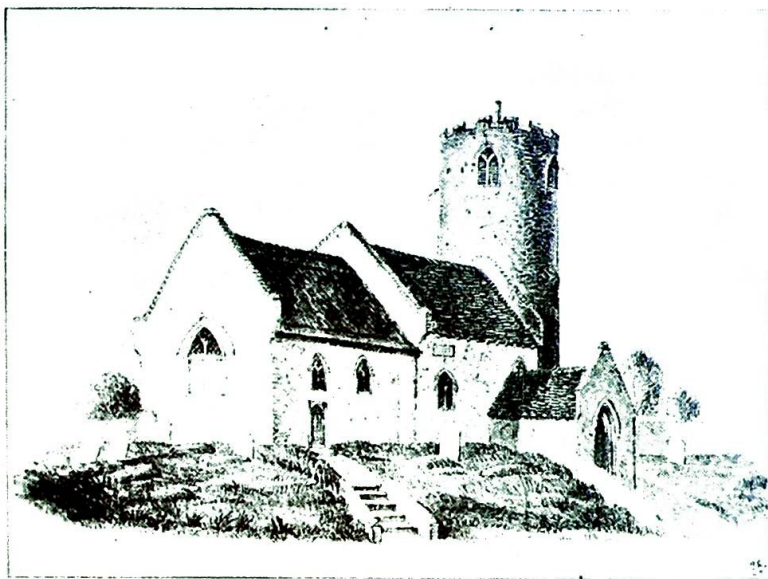
At hun var mystiker, fremgår allerede av tittelen; hun hadde åpenbaringer.

På svært mange hold i vår tid blir mennesker som har åpenbaringer, betraktet som ikke så lite skrulle. Også blant katolikker, hvis kirke offisielt anerkjenner en del opplevelser i denne kategorien som ekte og derfor virkelige, er der mange som føler seg litt pinlig berørt når emnet bringes på bane.

Jeg skal ikke her ta opp diskusjo-

Og selv om Julian var mystiker, var hun på ingen måte noen fanatiker. Hennes form for mystikk later heller ikke til å ha vært av den systematiske sorten; der er aldri snakk om «åndelige øvelser» eller metoder eller trinn i en utvikling. Men hun nevner bønn og hun nevner «tørrhet» i bønn — dette tomhets- eller trettthets-fenomenet som de fleste mystikere later til å hærdfart.

Hun skriver også at hun særlig har ønsket seg tre gaver av Gud. Den

Kirken som var i bruk inn i vårt eget århundre, ble totalt ødelagt av en bombe i 1942.

nen omkring denne saken; bare det å begrunne min egen mening på en skikkelig måte ville føre altfor langt. Jeg skal nøye meg med å si at dersom man overhodet tror på en Gud, er direkte åpenbaringer en mulighet man ikke kan se bort fra. Det er dessuten et kjent psykologisk fenomen at innsikt, forståelse, kan komme til uttrykk i visjonsliknende opplevelser — der skulle ikke være noe til hinder for at visjoner av en slik type kan være gudsinspirerte. Og når det gjelder Julians «Åpenbaringer», er der dette å si: Dersom ordet «av deres frukter skal I kjenne dem» noen gang skal komme til berettiget anvendelse, mener jeg det må gjelde et skrift som fremdeles, etter mer enn et halvt tusen år, kan være til hjelp for dem hun selv omtaler som «mine even-Christians», hennes medkristne.

ene var at hun måtte få oppleve Kristi lidelse slik som de gjorde det som stod ved Hans kors; dette ønsket hun for at det skulle bringe henne nærmere til Ham. Den andre var at hun måtte bli så syk at hun ventet døden; hun mente at om hun en gang hadde sett dødens ansikt og slik lagt bak seg alt som hørte verden til, ville hun senere mer uhindret av alt verdslig kunne vie sitt liv til Gud. Disse to ønskene later til å være noe hun har lagt frem for Gud ved en eller annen spesiell anledning, kanskje ved avleggelsen av ordensløfter eller da hun flyttet til sitt «anchorage». For hun forteller at de hadde «passed from my mind», hun tenkte ikke mer på dem. Den tredje gaven sier hun derimot at hun stadig har bedt om; den var at hun skulle motta hva hun kaller «tre sår»: det sår som er sann anger,

det sår som er inderlig medfølelse og det sår som er oppriktig lengsel etter Gud.

For øvrig: om noe karakteriserer forfatteren av «Revelations of Divine Love», er det også en annen trefold gave, nemlig likevekt, måteholdenhet og enkelhet. En av sine åpenbaringer opplever hun som et svar på bønner om å få lide med Kristus; det er typisk for hennes enkle åpenhet at hun beskriver sin egen reaksjon på dette slik: «Da tenkte jeg: Jeg visste lite hvilken smerte det var jeg hadde bedt om. Og som den stakkar jeg er, angret jeg og tenkte: Hadde jeg visst hva

det var, ville jeg nok ikke ha bedt om det.»

Det er i det hele tatt typisk for Julian at hun aldri kommer med bombastiske påstander. Hennes meningsytringer følges stadig av nesten unnskyldende bisetninger: «slik som jeg oppfatter det»; «etter det jeg kan forstå». Ellers trer hun, fortellersken, tilbake i skyggen så meget som hun kan; det er Guds lys, Hans kjærlighet, hun vil vise leseren. Når hun nevner seg selv, er det gjerne for å fremheve sin egen skrøpelighet. Og så gjennomført beskjedent som hun skriver, kan man nesten komme til

å overse det at denne kvinnen, «en enkel, ulærd skapning» kaller hun seg, uten å blunke begir seg inn i den mest innflokke teologiske problematikk, eksempelvis det problem at en allmechtig og kjærlig Gud tillater synd og lidelse å eksistere, eller spørsmålet om hvordan Kristus kunne være på én gang Gud og menneske — hun virker like ubesværet når hun med sin bruk av lignelser skjærer gjennom problemene, som Aleksander den store må ha vært da han hugget den gordiske knute over.

(Forts. i neste nr.)

ELLERT DAHL O.P.:

GOD BOK OM TROEN PÅ NORSK

Forfatterne av våre klassiske katekismer, fra Peter Canisius til Pontoppidan, må høre til verdens virkelige genier. Uttrykke klart og konsist for menigmann troens dypeste sannheter krever en særlig porsjon både av Åndens og intelligensens gaver, foruten ganske enestående pedagogiske evner.

Otto Pesch er tidligere kjent for sin andel i *En ny bog om troen*, den store felles-kristne trosfremstilling, som

ble utgitt i dansk versjon for et par år siden. Nå kommer hans *Korte katolske katekisme*, oversatt til norsk fra 5. utgave av *Kleines katholisches Glaubensbuch*, 1974. Det er ingen katekisme i vanlig forstand. I innledningen sier Pesch: «Vi skal forsøke å snakke om troen med enkle ord, uten at noe blir forsimplet. Vi skal ta opp spørsmål om troen, ikke slik teologene stiller dem, men slik de jevne troende i menigheten spør, de som ikke har lest teologiske verker. Åpne spørsmål fortjener svar uten problematisering.» Det er med andre ord en bok beregnet på legmannen. Den forsøker ikke å gi noen fullstendig teologisk forklaring på samtlige trosmysterier (for så vidt er den norske tittelen *katekisme* noe villledende), men prøver heller å svare på konkrete spørsmål, og nettopp de spørsmål som folk flest stiller omkring troen og kirken.

På denne bakgrunn må det sies at forfatteren løser sin oppgave på en fremragende måte. Hvert av de 21 kapitler er sentrert omkring en spørsmålsstilling, der folk umiddelbart vil kjenne seg berørt. «Kan vi kristne gjøre verden bedre?», «Endrer moralen seg?», «Hva er synd?», «Må vi skrifte?», «Kan de adskilte kirkene igjen bli forenet?», «Hva skjer etter døden?». I hvert tilfelle klarer Pesch

innenfor en 5 siders knapp ramme, å gi oss et svar som aldri smaker av apologetikk eller «Kanaans sprog», men som tvertom er ærlig, klart, og aktuelt. Ikke desto mindre ligger det adskillig teologisk skoloring bak den tilsynelatende enkle og tilforlatelige fremstillingen. Den gjør at boken, tross det begrensede omfang, aldri virker skjematisk eller overfladisk. Dessuten er den pedagogisk godt skrevet og fullt ut tilgjengelig også for et norsk publikum.

Naturligvis er enkelte kapitler bedre enn andre. Særlig gode er avsnittene om treenigheten, bibelen, om dåpen, ekteskapet og om den kristnes oppgave i verden. Noe teoretisk kan den første delen om Gud og Jesus Kristus virke, mens kapitlene om «messeplikten», om sykesalvingen og døden er heller svake, selv om det også her er verdifulle ting å hente.

Boken er kortfattet — bare 103 sider i den norske utgaven. Oversettelsen virker grei. Katekismen er fremfor alt beregnet på katolske lesere, men kan godt anvendes i konvertittundervisningen. Boken er forholdsvis rimelig i pris. Eneste klage gjelder omslaget. Det er smakløst og bærer ikke engang forfatterens navn.

Otto Hermann Pesch:
Kort katolsk katekisme,
Bergen, Det kateketiske senter, 1977.

DIKT OG NOVELLER

KARIN BANG, som siste år ble belønnet med Aschehoug-prisen, sender i år ut en liten bok med dikt og noveller som hun har kalt «Værutsikter». Hun begrunner tittelvalget slik: «Været er alltid spennende. Det leker med deg, gir hver dag sitt eget ansikt, sender deg utendørs i hektisk aktivitet eller bums inn i ovnskroken. Det farger tankene dine, gjør deg lys eller mørk til sinns, munter eller meditativ, gjør seg gjeldende like inn i muskler og ryggmarg og ledd. Været er like vekslende og lunefullt som livet selv, og det krever sine mer eller mindre kortfattede kommentarer.»

Boken inneholder blant annet novellen «November» som skaffet Karin Bang novelleprisen.

KARIN BANG
Værutsikter
Dikt og noveller
Dreyers Forlag

En «riktig» barnebok

«Hei! Skal vi snakke sammen» heter en ny såkalt emnebok i Barne-Pax serien, av den danske barnebok-forfatterinnen Hanne Larsen. Hovedpersonen er 6 år gamle Thomas, som lider av cerebral parese. Forfatterinnen lar ham selv fortelle hvordan det er å være funksjonshemmet, men for sikkerhets skyld har barnepsykolog Magne Raundalen forsynt boken med et etterord om «Barna og virkeligheten», hvor han redegjør for de fortreffelige prinsipper som ligger til grunn for denne type bøker.

Men alt dette til tross: Ved sin hysteriske «virkelighetsnærhet» blir boken ikke bare kjedelig, men direkte uvirkelig. Vi får riktignok vite at Thomas er syk på hjernen, at han tar tabletter og at han til tross for sine seks år fremdeles må bruke bleier, men intet i boken forbereder de barna eller foreldrene som leser den til et eventuelt møte med Thomas. Det skjer ingenting med Thomas, han opplever ingen ting. Bokens eneste poeng synes å være at han gjør det alle andre gjør, at han er akkurat som oss. Men selv om alle barnepedagoger og spesialpsykologer og sosialkuratorer roper dette til Dovre faller, så kan de ikke skjule det faktum at Thomas på grunn av sin sykdom virker annerledes enn barn flest. Dette er det første et hvert barn vil oppdage når de møter en gutt

som lider av cerebral parese. Boken burde forberede dem på et slikt møte, ved å fortelle dem at også Thomas, på tross av sin sykdom, har mange spennende opplevelser, og den burde heller ikke fortie hans vanskeligheter. I stedet later Hanne Larsen som om Thomas er en helt alminnelig gutt. Som om noen skulle ønske å lese en bok om en helt alminnelig gutt, som ikke gjør annet enn å spise, tisse og gå i barnehagen! Boken er en fornærmelse såvel mot Thomas som mot dem som skal lese om ham. Det gjør ikke saken bedre at den er skrevet med de beste hensikter, i pedagogisk øyemed...

F. Kjell Arild Hollestad O.P.

Hanne Larsen: Hei, skal vi snakke sammen!

Oslo, Pax, 1977.

HYRDEBREV FRA EL SALVADOR

Som nevnt i St. Olav nr. 16 (Av Pressen) og nr. 18 (Nyheter), følges kirken i El Salvador av regjeringen. Fredsprisvinneren Amnesty International har i september sendt pressen følgende hyrdebrev fra bispekonferansen i El Salvador, datert 5. mars 1977:

Kjære innbyggere av El Salvador: I El Salvadors bispekonferanses navn henvender vi oss til dere i disse usikkerhetens og angstens tider, når hver borgers og hver kristens samvittighet er dypt bekymret for vårt kjære land. De siste måneders og dagers begivenheter er kjent for alle, og tvinger oss til å tale ut, klart, rolig, men fast. Som hyrder for det Guds folk som er oss betrodd, kan vi ikke løpe fra dette ansvaret. Heller ikke vil vi vise mangel på interesse for, eller resignert og passiv akseptasjon av, disse gjentatte sorgelige begivenheter.

Vårt folks situasjon — vårt folk som ikke har noen til å oppmuntre og lede sine håp, eller til å gjøre seg bevisste som kristne og borgere, — tvinger oss til å tale.

I de siste måneder har triste ting hendt. Noen av dem er offentlig kjent, siden de er kommet i nyhets-media. Nyheten om andre har gått fra munn til munn og media har enten vært tause eller har forvrengt dem. Disse hendelser gjelder kirken, som ofte er blitt svertet, og også landet som helhet. Vi regner opp ting som overvelder oss med tristhet og forbløffelse.

a) Det har vært utstrakt undertrykking av bønder og alle som følger dem i deres legitime våknende bevissthet.

b) Et økende antall personer er døde og savnede under forhold som ikke er oppklart. Dessuten er det en økning i bruk av tortur som skremmemiddel.

c) Dette er blitt verre i perioden etter valget, noe som har ført til nød for alle, og især i familier berørt av medlemmers død eller forsvinning.

d) Kirken er blitt åpent angrepet i en kampanje ved FARO (opprinnelig en gruppe landeiere i en egn som ble berørt av jordreformen i 1976, men som senere bredte seg over hele landet) og ved ANEP (består av 27 organisasjoner for landbruksprodukt-eksportører); den vel respekterte biskop Luis Chavez y Gonzalez ikke unntatt.

e) Ikke bare en presse-kampanje, men også andre midler er brukt for å bringe prester, legfolk, institusjoner og kristent orienterte publikasjoner til taushet.

f) I det siste har regjeringen utvist verdige utenlandske prester uten forklaring eller vanlig forutgående samtale mellom militære myndigheter og kirken. Denne holdningen hos de militære myndigheter får oss til å frykte at utvisningen av utenlandske prester vil fortsette, at nye vil ha vanskelig for å komme inn i landet, og at trusler mot innfødte prester vil fortsette.

Fredsprisen til Mairead Corrigan og Betty Williams

I Dagsnytt 10/10 ble fredsprisvinnerne intervjuet. Det fremgikk at fredsfolket i Nord-Irland hadde planer for prosjekter klare — og at prosjektene var kostnadsberegnet til 2,5 millioner pund. Nobels fredspris kan bety et skritt på denne veien, men det trengs mere.

En måte å støtte arbeidet på, er innkjøp av medaljer. Til gaver, til utlodningsgevinster. Prisen er for

bronsemedaljen kr. 125,00 pr. stk.
sølvmedaljen kr. 250,00 pr. stk.

I prisen er regnet med porto og emballasje. Medaljene må betales forskuddsvis. Bestilling med forskuddsbetaling (helst sjekk) sendes

Peace People Norway
Boks 270
4801 ARENDAL

Medaljene ekspederes så langt beholdningen rekker. Bronsemedaljen er preget i 5 000 nummererte eksemplarer. Hvis hele beholdningen selges ut, betyr det et overskudd på 350 000 kroner til Fredsfolket.

Men vi kan gjøre mer. Enkeltpersoner og grupper kan abonnere på Fredsfolkets avis: PEACE BY PEACE, 224 Lisburn Rd, Belfast BT 96GE. Pris: ca. kr. 70,— pr. år. Pengene kan innbetales som postanvisning. Postkontorene er behjelpelig med utfyllingen.

Vi kan gjøre enda mer. Vi kan dan-

ne studiegrupper: Hva betyr Fredsfolkets budskap for meg — for oss? Kan Fredsfolkets tenkning og/eller handlingsprogram overføres til norske forhold? Hvordan?

Kanskje er det dette siste som er den aller viktigste støtten vi kan gi Fredsfolket — bare vi først har hjulpet det til å holde pengemangelspøkelset unna døren.

May

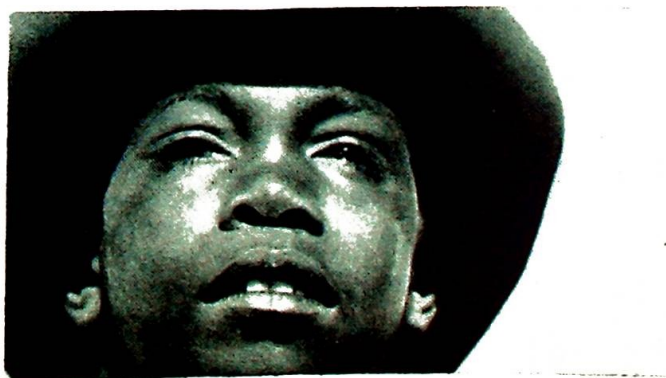
Disse alvorlige handlinger er uttrykk for et stort og dypt rotfestet onde. Alle vet at vårt land lever under ytterst vanskelige sosiale forhold. Statistikk og daglig liv blant de fattige — som utgjør flertallet — bekrefter dette. Hva Medellin sa om vårt kontinent tåler å gjentas: det mest opprørende ved vår tid er den alminnelige nød i store befolkningsgrupper. Denne situasjonen er blitt kalt «kollektiv urettferdighet» og «institusjonalisert vold». (Doc. No. 2, Peace.) . . .

Ingen skulle undre seg over at kirken inspirerer, orienterer og planlegger konkrete tiltak for å oppnå rettferdighet. Noen ganger kan man stille spørsmålsteget ved disse, men kirken må også lære hvilke skritt som best kan fremme Guds rikes komme. På dette nivå må kirken, liksom andre menneskelige institusjoner som søker å fremme rettferd, vurdere og kriti-

sere hva som er oppnådd og sine mistak. Å kjempe for rettferd, fred, menneskelig utvikling og forsvar for menneskerettighetene, er ikke først og fremst «politikk», men det er arbeid for det felles beste, (cf. Bispe-synoden 1971, «Rettferd», «Prestetjenesten»).

Tross fare for å bli misforstått eller forfulgt, må kirken løfte sin stemme når urettferdighet har grepet samfunnet.

Idet vi avslutter dette hyrdebrevet vil vi henvende oss direkte til dem som vi ønsker å tjene, de som nylig er blitt utvist av landet, er forsvunnet, som føler seg truet eller som tortureres. Beveget av vår kristne samvittighet og pastorale forpliktelse, og uten annet motiv enn å hjelpe til å skape et rettferdigere og mer broderlig samfunn av alle innbyggere i El Salvador, kommer vi med følgende rimelige krav: (Forts. side 14)

Av pressen

KRISTENDOMSFAGET — EN DINOSAURUS

Kritiske spørsmål sømmer seg bedre enn moraliserende utropstegn! sier lektor Ebbe Reichelt. Intervju: Lise Vislie Jor.

Både elever og foreldre — altså folk flest — legger gjerne størst vekt ved matnyttigheten av et skolefag. Derfor får de kulturformidlende fagene problemer. Blant dem står kristendomsfaget sterkt, og kommer altså langt ned på hitlisten, sier lektor Ebbe Reichelt ved Sagene lærerskole, veileder for vordende kristendoms lærere, og varm tilhenger av fri meningsutveksling — også på dette viktige felt.

— Slik kristendomsfaget ofte formidles i norsk skole, er det en dinosauros blant pattedyrene! Med det mener jeg at det som i alle andre fag — (altså pattedyrene i bildet) er en forutsetning, nemlig de kritiske spørsmål, innenfor kristendomsfaget ofte ikke har noen plass. Vi lever i en kultur der den som prøver å være «sannheten tro» er den systematiske tviler. Og hvem skulle tåle tvilen bedre enn troen! Tvil så mye du kan, skulle vi si — bare kom med motforestillinger! — Ettersom det er Gud selv som skaper tro, har vi ingen grunn til nervøsitet på troens vegne. Tro! med utropstegn etter, det er enten selve Guds skaperord, eller også er det Fristerens farlige etterligning.

Allergiskapende

Noe av det som kan kvele interessen for kristendomsfaget og virke allergiskapende, er at det blir forvandlet til moralisering. Kristendommen brukes altså til å formidle de etiske verdier. Derfor har også de 10 bud fått en alt for dominerende plass, til fordel for de nytestamentlige budene: *Du skal ikke hykle, du skal ikke dømme, du skal ikke bekymre deg!* Man siler fra myggen og sluker kamelelen, som Bibelen uttrykker det. Selve kjærlighetsbudet blir blekt og vagt i sammenhengen. Og

hvordan skal du definere barmhjertighet?

— Men Luther la jo stor vekt på de 10 bud?

— Ja, og det tror jeg han gjorde av pedagogiske, ikke av teologiske grunner. Det er klart at de 10 bud er viktige — men strengt tatt burde de formidles i en sekularisert sammenheng. Det er til skade for både troen og etikken at de to blandes sammen.

Svar på det de spør om!

— Hvilke pedagogiske synspunkter har du på kristendomsundervisningen?

— Vi vet at barn er interessert i forskjellige ting til de forskjellige tider. Men vi vet ikke om den interessen følger klassetrinnene, eller om bølgegangen er individuell. Det hadde selvsagt vært mye enklere om vi visste mer om disse interessekurvene, slik at vi lettere kunne svare på det elevene gjerne vil ha svar på, ikke bare drive og gjenta det vi synes er viktig.

Bare Gud kan skape tro

— Men kristendomsfagets mål skulle vel være å skape tro?

— Bare Gud kan skape tro. Og Gud har lovet meg troen, i og med dåpen. Troen fremstilles ofte som et krav. Men du kan ikke velge å gi etter for en tro som du oppdager inn i deg.

— Hva er da lærerens oppgave?

— Det er å gi kunnskap om hva som er kirkens lære. Å gjøre elevene interessert i faget, og vise faglig lojalitet.

— Men elevene vil vel være mer interessert i hva læreren mener enn hva kirken mener?

— Det ville være dårlig pedagogikk å tiltrekke oppmerksomheten til sin egen person ved hjelp av sin taushet. Da vil nettopp lærerens syn bli det viktigste for elevene. Han får gjøre rede for det, slik at klassen kan glemme det og gå over til det som er viktigere. Men han må ikke bli så opptatt av «forsvar for Gud» at han omgir ham med fortellinger, angst, feighet, halvsannheter. Det blir et hardt fag å undervise i hvis du har den holdningen. Man må være den man er. Vite at svaret «Jeg vet ikke» ofte er et frigjørende svar, et brobyggende svar. «La heller ikke noen kalle dere lærer, for én er deres lærer, Kristus,» sier Bibelen. Vi er medspørre. *Såmenn* er vi

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy-messe
OSLO: St. Olavs domkirke	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	19.00	—	—
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	—
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00	11.00	—
Vår Frue Villars kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	11.00	—
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00	—
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: 18.30	—	—
	sønd.: 8.00	11.00	—
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: 19.00	—	—
	sønd.: 11.00	—	—
Vår Frue Kirke, Helleveien	10.00	—	—
Florida kapell	19.00	—	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	—
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	9.00	10.45	—
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	lörd.: 18.00	—	—
	sønd.: 11.00	—	—
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00	—
KRISTIANSD S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: 18.00	—	—
	sønd.: 11.00	—	—
LILLEHAMMER: Mariakirken, Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: 18.00	—	—
	sønd.: 10.00	—	—
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.00	11.15	—
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—	—	—
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45	—
	19.00	—	—
Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.30	—
STAVANGER: St. Svithuns kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.30	10.45	—
	9.30	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		11.00	—
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2	8.45	11.00	—
	19.00	—	—
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214			
St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670	6.15	—	—
KRISTIANSDUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	—
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29		11.00	—
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	—
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Norgesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	—
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: 18.00	—	—
	sønd.: 11.00	—	—
St. Elisabethsostrene, Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.: 8.00	—	—
BODØ: St. Eystens kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 487	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00	11.00	—
	8.00	—	—
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	—
NARVIK: Kristi Kongekirken, Håreksgt. 82		18.30	—
SELFORS: Vår Frelser kirke, Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		11.00	—

— vi bestemmer ikke over hva Gud vil la vokse opp. Som Paulus sier det: Vi er medarbeidere som vil hjelpe dere til glede! Om læreren er trygg og glad i faget, formidles noe av denne tryggheten.

(Vår Kirke.)

plass i forhold til arbeiderbevegelsen. Neppé. Dertil kjenner vi for godt R. Steens eselspark til alle kanter. Han fornekter seg heller ikke denne gang.

Om kirken sier han: «. . . kirken ikke vist noen forståelse for de sosiale krav som ble reist av arbeiderbevegelsen og dessuten stilte seg på de privilegertes side i den sosiale kamp . . .» Jeg spør: var det ikke Kirken som tok seg av sosial omsorg i de århundreder da stafet ikke kjente sitt ansvar? (Jfr. Pave Leo XIII, Rerum Novarum.) Dette gjelder ikke bare i vårt land, men i hele verden. At staten føler seg forpliktet til å ta seg av de svake, er jo av forholdsvis ny dato.

Litt senere i intervjuet uttaler Steen: «. . . Det skader etter vår oppfatning den kristne sak at noen partier prøver å fremstille seg som mer kristne enn andre.» Det har antagelig gått herr Steen hus forbi at det er de grunnleggende kristne verdier Kristelig Folkeparti ser det som sin oppgave å holde i hevd i en tid da samfunnet blir mer og mer avkristnet. Vi er mange som er glad for det og sympatiserer med Kristelig Folkeparti.

Videre sier han: «Også Kristelig Fol-

keparti aksepterer abort, men de ønsker at andre skal ta avgjørelsen på vegne av kvinnen.» Her uttaler Steen seg mot bedre vitende. Det er velkjent at Kristelig Folkeparti går imot abort i alle situasjoner, unntatt der det foreligger voldtekt eller det er fare for morens liv.

Forøvrig bør Steen holde seg til å opplyse om hva Arbeiderpartiet står for og ikke fortelle oss hva andre partier står for. Det viser seg at det er han ikke den rette til.

Aslaug Jørgensen, Oslo.

Reiulf Steen i «St. Olav»

«Lederen» i nr. 18 av «St. Olav. Kattolsk tidsskrift» er i seg selv ikke langt fra å være en uteskning til kommentar

(forts. neste side)

Brev

Kristendom og arbeiderbevegelse

Vi har nylig hatt valgkamp i Norge. Radio og TV har nærmest forgitt oss med propaganda fra de forskjellige politiske partier, så mange av oss pustet lettet ut da valget var over og tilstanden ble normal igjen. — Så opplever vi at St. Olav finner det opportunt å intervju Arbeiderpartiets formann, Reiulf Steen. Redaksjonelt uttales det at de som står Arbeiderpartiet fjernt, vil være interessert i å få høre litt om kristentroens

Nye franske bøker:

J. M. Pohier: «Quand je dis Dieu», kr. 70,—.
Max Thurian: La Confession — sacrement de la réconciliation, kr. 32,70.

Aktuelle norske bøker:

P. F. Thorn: Sigrid Undset — Kristentro og kirkesyn, kr. 53,—.
—»— Derfor kirke, kr. 36,—.
Den norske kirkes økumeniske engasjement — Utredning fra et utvalg oppnevnt av Bispemøtet 1974, kr. 58,—.
H. Rieber-Mohn: Freden gjør opprør, kr. 69,—.
Fem foredrag om Messen — P. B. Halvorsen, E. Dahl, A. Fjeld, A. Raulin, kr. 30,—.
Johs J. Duin: St. Peters Menighet i Halden, 1870—1887. Trykt i anledning av 100-års dagen for kirkens innvielse (18. oktober 1877), kr. 20,—.
H. Küng: 20 teser om det «at være kristen», kr. 24,20.
Irenæus' Bevis for den apostoliske forkyndelse, kr. 42,20.

Ny dansk barnebok:

Jesus har mange ansigter. Hvordan børn i fjerne lande oplever Jesus, kr. 22,50.

Praktisches Bibel Lexikon unter Mitarbeit katholischer und evangelischer Theologen, kr. 86,50.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager kl. 9—14

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Olavs kirke	
Bispegården	} Arendal
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	} Hamarfest
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	
St. Mikals prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Tromsø
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

fra bladets katolske lesere. Ellers hadde det neppe vært nødvendig nettopp på denne plass å gi en «forklaring» på hvorfor nu Reiulf Steen i Det norske Arbeiderparti får komme til orde på redaksjonelt initiativ i vårt blad.

Jeg er uten tvil mindre tolerant overfor sosialismen enn den nuværende redaksjon av «St. Olav». Når jeg ser en fare i den ideologi Reiulf Steen står for, er mitt syn fundert på et inngående studium av såvel våre egne sosialisters praktiske politikk som av sosialismen slik den praktiseres i de virkelig sosialistiske land. Eksempler er det neppe nødvendig å komme med for de velorienterte lesere jeg her henvender meg til.

Like etter lesningen av intervjuet med Reiulf Steen, som også forøvrig har uttalt seg positivt om den såkalte *eurokommunismen*, så jeg et fjernsynsintervju med den sovjetiske opposisjonelle Bukovskij. For ham, som har kjent systemet på kroppen, stod det som en umulighet at kommunisme/sosialisme (direkte sitert etter den norske oversettelsen) kunne skape stater der frihet rådet. Alle vet at han vet hva han snakker om. Det er da min overbevisning at — alle fagre ord til tross — vil en økende sosialisering gjennom Reiulf Steens parti — med målet et sosialistisk Norge — bli en ulykke for vårt land, også i kristen forstand.

Politikk er en farlig ting å gi seg inn på i et blad som skal tale om *religion og kultur*. — Man skal kanskje ikke bli for personlig. Men jeg synes virkelig at «St. Olav» fjerner seg mer og mer ifra meg. Da kan det i beste fall være meg det er noe i veien med. La oss håpe det!

Kjell Aspaas, Skien.

HYRDEBREV...

(Forts. fra side 11)

1. La alle former for vold opphøre, fra sosiale gruppers side, fra paramilitære organisasjoner, sikkerhetspoliti og fra hæren.

2. La det være garantert sikkerhet for alle borgeres liv og eiendom, også for deres som er fengslet av politiske grunner eller som gjemmer seg av frykt for represalier, slik at alle på ny kan få tilbake sin plass i det ofentlige liv.

3. La all tortur med formål å oppnå tilståelser utenfor rettssak opphøre.

4. La forfølgelse og vilkårlig utvisning av borgere, og utenlandske eller innfødte prester, opphøre.

5. Under unntakstilstanden må lo-

BERGEN	
1/2 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel	
Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482	
BERGEN	
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, TV-, Radio- og Utstyrforretning TORNØEGARDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Tlf. 99 016 Bergen Solheimgt. 25
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»	

 Eches Færrehandel NYGARDSGT. 19

<small>FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET</small> VESTA <small>LIVSFORSIKRINGSELSKAPET</small> HYGEA MED TANKE PÅ FREMTIDEN
--

DRAMMEN GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN
---

vene overholdes strengt, uten maktmisbruk.

6. La ikke mer de grunnleggende menneskerettigheter overtredes, slik det er nevnt ovenfor.

Vi innbyggere av El Salvador og alle kristne ønsker å leve sammen i fred i vårt land. Det er umulig å oppnå varig fred uten virkelig rettferdighet. Derfor retter vi alle våre krefter mot dette mål.

San Salvador, 5. mars 1977.

For bispekonferansens stående komité

GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen
--

Biskop Pedro Arnaldo Aparicio Y Q.

Biskop Oscar A. Romero

Biskop Marco Rene Revelo

Freddy Delgado,

Sekretær.

(Forkortet.)

Nyheter

STATSMINISTER CALLAGHAN HOS PAVEN

I september ble den britiske statsminister James Callaghan, som var på offisielt besøk i Italia, mottatt i en privat audiens hos pave Paul VI. Man formoder at deres samtale behandlet mange emner, som forholdet øst-vest, Rhodesia og Nord-Irland. Angående sistnevnte mener man at Paven har uttrykt anerkjennelse for den maktfordelings-løsning som den britiske regjering går inn for. (The Tablet)

NYE KRENKELSER I EL SALVADOR

Ifølge pressen i El Salvador «fortsetter forfølgelsen av kirken og undertrykkningen av folket» i El Salvador. Det meldes at to kateketer ble torturert og den ene drept av sikkerhetspoliti i Aguilares, en by på 30 000 innbyggere hvor kirkens fornyelse og sosial aksjon har vært spesielt vellykket. Kort tid senere, 26. august, ble tre menn drept i Tejutla, også disse av sikkerhetspoliti. Skjønt regjeringen fremholdt at de var kvegtyver, var en av dem, Felipe de Jesus Chacon en offentlig tjenestemann og tilhørte den moderate *curstillista*-bevegelsen. *Orientacion*, det offisielle bispedømme-blad i San Salvador, beskriver de tre menn som «eksemplariske kristne», og anmodet myndighetene om å sette en stopper for disse forbrytelsene og truslene mot menneskers liv og verdighet. (The Tablet)

TRE PARIS-KIRKER MED MESSER PÅ LATIN

Kardinal François Marty, erkebiskop av Paris har utpekt tre sognekirker i Paris, hvor én messe vil feires på latin hver søndag fra 23. oktober, etter Paul VI's ritus, men «med hensyntagen til tradisjonelistenes følelser».

(The Tablet)

KIRKELIG VIELSE BARE FOR TROENDE

Mens man venter på innføringen av sivil ekteskapsinngåelse i Spania, har erkebispedømmet Madrid bestemt, at ekteskapets sakramente bare skal gis til «virkelig troende». Ifølge Madrid-avisen *Ya*, vil dekretet bli iverksatt i tre stadier. Siden det å være døpt ikke nødvendigvis betyr at man er en praktiserende katolikk, vil paret bli bedt om

OSLO

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst
Med tre forretninger i sentrum.
Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen

Tif. 21 18 32

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

å overbevise sognepresten om at kirkebryllupet ikke bare er en sosial formalitet for dem, og at de akter å ta sine kristne plikter alvorlig etter at de har mottatt ekteskapets sakramente. Hvis bare én av partnerne er troende, vil det holdes brudevigsel uten messe. Hvis paret sier at deres «tro er svak», vil kirken søke å styrke deres tro uten å nekte dem sakramentet.

(The Tablet)

ENGELSK BISKOP HARDT UT MOT NATIONAL FRONT

En rekke engelske biskoper har gått til harde angrep på det ny-nazistiske partiet National Front, og biskopen i Southwark, Merwyn Stockwood, kommenterer meldingen om at fem-seks prester har meldt seg inn i partiet, på denne måten:

— Det bekymrer meg, på samme måte som det må ha bekymret lederne av den tyske kirken i 1930-årene da prester støttet nazi-partiet der.

Ifølge den engelske avisen «The Guardian», har lederen for det ny-nazistiske partiet, Martin Webster, offentliggjort meldingen om at en håndfull prester i Church of England og noen få frikirkelige pastorer har sluttet seg til partiet, som et mottrekk mot den massive kritikk fra kirkens side mot National Front.

Biskop Stockwood sier imidlertid at han regner med at de prester som har latt seg innrullere i partiet enten må være politiske analfabeter eller en smule forskrudde.

— Kjenner ikke disse prestene historien til disse voldens og rasehatets mennesker? spør biskopen.

(Kirkens Informasjonstjeneste.)

FORSLAG OM ORDINATION AF GIFTE MÆND PÅ FILIPPINERNE

Manila (NC) — Den fortsatt stigende præstemangel blandt katolikker på Filippinerne har påny fremkaldt forslag om, at gifte lægmænd ordineres til særlige præstelige tjenester. Der er i øjeblikket 1 præst for hver ca. 8—10.000 katolikker på Filippinerne. Præstemangelen er mest følelig i landområderne, hvor hovedparten af den 43 millioner store befolkning bor, og hvoraf ca. 85 pct. er katolikker. Det er den filippinske katolske præsteforening, der genfremsetter forslaget som den mest umiddelbare løsning på et meget påtrængende problem. (Katolsk Orientering)

film:

FELLINIS CASANOVA

Ingen kan stille seg likegyldig til Fellinis filmer. Den burleske frodighet, som er en sentral faktor i alle hans filmer, tvinger publikum til å ta standpunkt. Likegyldig forblir man neppe. «Casanova» er intet unntak i så måte. Norsk presse har stort sett slaktet filmen, mens man i enkelte sydligere land har rost den opp i skyene. Undertegnede er av den oppfatning at «Casanova» nok kan bli litt for voldsom for Ola Nordmann. Vi er nå engang et litt annet folkeferd enn f.eks. italienerne. Her kan muligens en del av årsaken til norsk presses negative holdning ligge.

«Casanova» er et beskt angrep på myten Casanova, og gjennom ham myten om den virile mann. Fellinis Casanova er en sex-robot. For Casanova har forplantningsakten i alt sitt mangfold blitt redusert til ren mekanikk.

Det er i det hele tatt noe mekanisk, uekte over hele filmen. På tross av mange voldsomme scener med utallige virkemidler og opptrinn mangler den totalt spontanitet. Casanova blir en dukke. De få menneskelige forhold han kunne ha hatt ødelegges. Tilbake står den kroppslige kjærlighet som et skall omkring intet. I filmens siste scene danser Casanova i stiliserte bevegelser med en dukke. Gradvis er han brutt ned til en ren mekanisk substans.

BESTILLINGSSEDDEL

«St. Olav» bes sendt til

Navn .....

Adresse .....

6 måneder / 1 år.

Nytt abonnement / fornyelse.

Kr. 35,— / Kr. 70,— / Kr. 80,—(utlandet utenfor Skandinavia) følger vedlagt som sjekk / sendes postgirokonto 20 46 480.

Stryk det som ikke passer.

Sendes Ekspedisjonen, Tidsskriftet St. Olav, Akersvn. 5, Oslo 1.

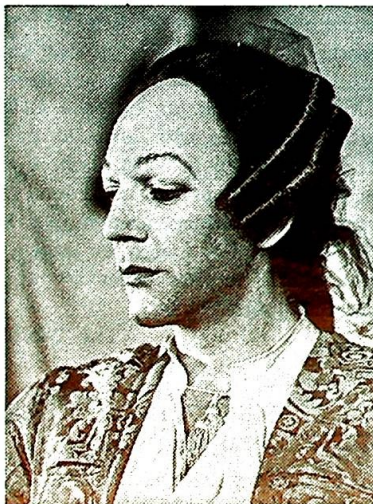
Hva er det som gjør Casanova til det han er i denne filmen? Ifølge Fellini bunner det hele i et virilitetskrav som samfunnet stiller. Casanova selv er en ureflektert spyttlikker, og anvender sin virilitet som et middel

til sosial fremgang. Men resultatet er at han mister seg selv.

Undertegnede tilhører dem som liker «Fellinis Casanova». Jeg ser filmen som et varsko til et samfunn som blir mer og mer materialistisk, ikke minst på det seksuelle området. Det er hevet over tvil at det vanker atskillige Casanova'er omkring i dag. Etter undertegnades oppfatning er det det mekaniske, gledesløse, instinktbetonte kjærlighetslivet mange moderne mennesker opplever som er Fellinis angrepsmål. Jeg ser filmen som en advarsel mot å dyrke sex som et mål i seg selv, og ikke som et middel til bedre kontakt mellom mennesker.

«Casanova» er ingen historisk film. Den er et portrett av dagens mennesker. Det er ingen underholdningsfilm, men en advarsel.

Christian Boe Astrup.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Marianne Gunnarsjaa

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480